

Een Friese geschiedenis

In een uitzending van *Tussen Kunst en Kitsch* in het najaar van 2018 was een laat 16de-eeuwse glazen beker te zien die hoogstwaarschijnlijk gemaakt is in glasblazerij het Gelaesenhuis in Antwerpen. Het Fries Museum en de Ottema-Kingma Stichting zagen meteen het belang van deze unieke beker voor de collectie Friesland en dienden vervolgens gezamenlijk een aanvraag in bij de Vereniging Rembrandt.

Bijzonder zijn de 22 gegraveerde namen op het glas die na onderzoek allemaal zijn geïdentificeerd. Het gaat om jonge mannen én vrouwen uit de Friese adel, afkomstig uit voor- aanstaande families: Cammingha, Grovestins, Herema, Walta, Eminga, Botnia, Burmania, Dekema, Donia, Douma, Ockinga en Juckema. Op een enkele uitzondering na zijn het mannen en vrouwen tussen de twintig en dertig jaar oud en op verschillende manieren met elkaar verbonden. Zo zijn er broers en zussen, echtparen en (achter)neven en nichten.

Tussen de namen van Tjerck van Herema (Heerma) en Lucia van Walta staat het jaartal 1599. Zou het glas te maken kunnen hebben met hun voorgenomen huwelijk? Een handgeschreven brief van Lucia in het archief Tresoar bevestigt in elk geval dat zij een jaar later hun trouwbelofte afleggen. Lucia schrijft dat Tjerck haar 'op respectvolle manier en gepaste wijze, zoals het een jonge edelman van eer betaamt' ten huwelijk heeft gevraagd.

Voor deze jonge mensen uit de Friese adel geldt, zeker in die tijd, het gezegde 'van een bruiloft, komt een bruiloft'. Binnen adellijke families was het gebruikelijk om binnen eigen kring te trouwen om zo het familiefortuin veilig te stellen. Het is dan ook niet verwonderlijk dat twee mensen op het glas, Georg van Burmania en Lucia (Luts) van Dekema in 1602 met elkaar in het huwelijk traden. Hun portretten uit 1620 bevinden zich in de collectie van het Fries Museum waardoor enkele namen op de beker een gezicht krijgen.

Ook de overige personen op de beker zijn geen onbekenden. Zij vertegenwoordigen invloedrijke Friese families uit die periode. Diverse portretten en objecten in de collectie van het Fries Museum zijn naar hen terug te leiden. Er zijn maar enkele glazen met zulke oude inscripties bewaard gebleven in Nederland: veel leden van de Vereniging Rembrandt zullen zich nog het 16de-eeuws noppenglas herinneren dat in 2017 door Kunstmuseum Den Haag werd aangekocht. Het hier beschreven Friese glas is een zeer belangrijke aanwinst voor ons museum en dankzij de vele verbanden die zijn te leggen met andere voorwerpen en kunstwerken in de collectie een schakelstuk. ↘

Eveline Holsappel
Conservator Fries Museum

Portretten van Georg van Burmania en Lucia (Luts) van Dekema
Onbekende maker
1620. Olieverf op paneel, elk 112 x 86 cm
FRIES MUSEUM, LEEUWARDEN
(in langdurig bruikleen aan Dekema State, Jelsum)

NIEUWE AANWINST

Beker gegraveerd met namen uit de Friese adel

Werkplaats het 'Gelaesenhuis' (toegeschreven aan)

1599. Kleurloos glas 'à la façon de Venise', bladgoud en turkooizen noppen, H 17,8 cm

Bijdrage: € 42.500 uit het Saskia Fonds

FRIES MUSEUM, LEEUWARDEN (in langdurig bruikleen van de Ottema-Kingma Stichting)

Aangekocht met steun van de Vereniging Rembrandt (mede dankzij haar Saskia Fonds)